

Adam Mackiewicz

Iława, st. I, ul. Kościelna, gm. loco,
woj. olsztyńskie

Informator Archeologiczny : badania 31, 241-242

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grojec, st. 1, „Góra Grojecka”, gm. loco, woj. bielskie, AZP 104-49/-

- relikty osady kultury lendzielskiej (neolit)
- relikty osady kultury łużyckiej (epoka brązu)
- osada późnośredniowieczna

Badania wykopaliskowe i nadzór archeologiczny, przeprowadzone w związku z budową rurociągu grawitacyjnego „Krak” przez dr. Sławomira Dryję („Konsus” s.c. Pracownia Dokumentacyjno-Badawcza). Finansowane przez inwestora. Przebadano powierzchnię 1150 m².

W pasie planowanej inwestycji przebadano obszar o szerokości 5 i długości 230 m. Na wypłaszczeniu poniżej kulminacji Góry Grójeckiej oraz u jej podnóża od strony północnej zarejestrowano łącznie 5 jam o nieokreślonym charakterze oraz 21 dołków posłupowych. Jedną z jam odniesiono do późnej fazy kultury łużyckiej, 3 związane z okresem średniowiecza (wstępnie datując pozyskany materiał ceramiczny na XII-XIV w.). Kolejny obiekt zinterpretowano jako jamę łużycką, zniszczoną późniejszym, średniowiecznym wkopem. Oprócz fragmentów ceramiki z jam średniowiecznych pozyskano serię ogładzonych intencjonalnie kamieni, najpewniej osełek. Po zakończeniu badań wykopaliskowych prowadzono ciągły nadzór nad pracami ziemnymi, nie rejestrując kolejnych obiektów archeologicznych.

Prace zakończono wraz z zakończeniem inwestycji w strefie ochronnej stanowiska.

IŁAWA, st. I, cmentarz, gm. loco, woj. olsztyńskie, AZP

- cmentarz późnośredniowieczny i nowożytny (XV-XVIII w.)

Nadzór archeologiczny w trakcie prac ziemnych przy budowie piwnicy pod pawilonem gastronomicznym, przeprowadzony we wrześniu przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez J. Rygielską. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 30 m².

Nadzór podjęto ze względu na istnienie w tym miejscu (rejon obecnego parku przy ulicy Niepodległości) cmentarza, który widnieje na planie opublikowanym przez Kaufmanna w 1905 r., a wykonanym w 1753 r. przez Stanniusa. Cmentarz ten znajduje się jeszcze w 1810 r. na planie porucznika von Pippowa. Prace prowadzono w obrębie istniejącego pomieszczenia po uprzednim skuciu posadzki cementowej. Wymiary nadzorowanego wykopu pokrywały się z wielkością pomieszczenia (5 x 6 m). Stwierdzono występowanie w tym miejscu dużej miąższości warstw zasypiskowych powstałych częściowo w drugiej połowie XIX w. i w dużej części po roku 1945, a w szczególności w latach 70-tych XX w. na skutek wznoszenia istniejących tu pawilonów handlowo-usługowo-gastronomicznych. Poniżej skutej posadzki, do głębokości około 1,6-1,8 m wystąpiły wyłącznie nawarstwienia zasypiskowe w postaci szarej piaszczystej ziemi z gruzem ceglany i zaprawą wapienną. Zalegały w nich nieliczne luźne kości ludzkie. Poniżej tej warstwy uchwycono poziom użytkowy cmentarza. Niestety praktycznie wszystkie pochówki zostały zniszczone przez wkopy wtórne, co było wynikiem długotrwałego użytkowania cmentarza (od XV do XVIII w.). Wykonano cięcie przez nawarstwienia kulturowe po osi północ-południe, zadokumentowano więc profil wschodni o długości około 6 m. Uchwycono m.in. 5 wkopów grobowych (wykonanych po osi wschód-zachód), wśród których tylko jeden był niezakłócony). W jego obrębie nie stwierdzono fragmentów trumny. Natomiast w pozostałych przypadkach resztki trumien udało się uchwycić, choć tylko fragmentarycznie i bardzo zniszczone. Materiał zabytkowy był bardzo nieliczny i rozdrobniony. Były to głównie nieliczne fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej oraz jeden mocno skorodowany gwóźdź kutny.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

IŁAWA, st. I, ul. Kościelna, gm. loco, woj. olsztyńskie

- miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XV-XX w.)

Nadzory archeologiczne podczas budowy ciepłociągu, przeprowadzone w sierpniu przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Energetykę Ciepłą Sp. z o.o. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 80 m².

Nadzory archeologiczne na st. I w obrębie wykopów 4 a, 4 f (od ulicy Kościelnej w kierunku ulicy Mierosławskiego) w Iławie objęły swym zasięgiem wykopy pod sieć ciepłą. Głębokość ich nie przekraczała 1,3 m, natomiast szerokość – 1 m. W sumie nadzorowano prace ziemne na odcinku około 79 m. Głównym celem prowadzonych nadzorów było uchwycenie stratygrafii ewentualnych warstw kulturowych średniowiecznych, wczesnonowożytnych, późnonowożytnych oraz współczesnych. Stwierdzono głównie nawarstwienia zasypiskowe i bardzo nieliczne (wyłącznie w obrębie wykopów 4b i 4f) nawarstwienia późnośredniowieczne. Calca nie uchwycono. Pomimo bardzo niewielkiej głębokości wykopów oraz ich nieznacznej szerokości i występowania w przeważającej mierze nawarstwień zasypiskowych, udało się uchwycić (wykop 4a i b) fragmenty zabudowy murowanej o XVIII-wiecznej metryce, wraz z wymiarem szerokości murów fundamentowych oraz odległości między poszczególnymi budynkami. Ponadto pośrednio potwierdzono istnienie cmentarza na północ od kościoła. W wykopie 4f uchwycono południowy skraj parceli przyrynkowej oraz ślady po nieistniejącej obecnie ulicy między parcelami w południowej pierzei rynku.

Konkludując, należy podkreślić, iż pomimo zalegania regularnych nawarstwień stratygraficznych na omawianym tu odcinku na większej głębokości niż wykonane wykopy, w wyniku przeprowadzonych nadzorów osiągnięto ciekawe rezultaty. Dotyczą one zabudowy nowożytnej w tym rejonie starego miasta. Potwierdzono także głębokość parceli przyrynkowych wytyczonych przy użyciu pręta tzw. zwykłego, a nie mniejszego, jak tego chciał T. Zagrodzki.

Materiał zabytkowy (głównie fragmenty naczyń ceramicznych) był bardzo rozdrobniony, nieliczny i zróżnicowany chronologicznie. Pochodził on niemal wyłącznie z nawarstwień przemieszanych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Inowrocław, st. 100, gm. loco, woj. bydgoskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

JANISZEWO, st. 2, gm. Lubraniec, woj. wrocławskie, AZP 51-45/32

- dwór późnośredniowieczny i nowożytny

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez dr Aldonę Andrzejewską i mgr Ewę Poturalską (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Urząd Wojewódzki we Wrocławku i Uniwersytet Łódzki. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 189 m².

Otwarto cztery kolejne wykopy o łącznej kubaturze około 300 m³.

Badania obejmowały rejon, odsłoniętych częściowo w 1996 r., obiektów określonych jako C, D i E (w ich ramach rozdzielono też odkryty materiał zabytkowy).

Obiekt C — Ponownie odsłonięto podwójny rząd kamieni, zalegający w cienkiej warstwie przemieszanych glin i piasków, zaznaczający południowo-zachodni skraj obiektu (w warstwie tej zadokumentowano linię wyznaczoną przez 3 drewniane słupy rozmieszczone na osi północ-południe). W trakcie eksploracji okazało się, że nie jest on połączony z jakąkolwiek inną konstrukcją kamienną. Jedynie około półtora metra pod powierzchnią gruntu zarejestrowano układające się w prostopadły do wspomnianego rząd luźnych kamieni polnych, które leżały w jednej warstwie i nie były połączone zaprawą. Zalegały one w warstwie jasnobrunatnego piasku z konkrejami brunatnej gliny, która stanowiła wypełnisko obiektu C. Udało się uchwycić granice występowania tej warstwy: częściowo od zachodu (zachodnia granica obiektu C) oraz od wschodu (zbliżona do linii wschodniej ściany obiektu E) i południa (zbliżona do linii południowych ścian obiektów D i E). Być może była to warstwa wyrównawcza terenu zagospodarowywanego na nowo w kolejnej fazie użytkowania janiszewskiego dworu.

Obiekt D — Odsłonięto cały obiekt wraz z częścią eksplorowaną w roku ubiegłym. Jest to założenie na planie zbliżonym do kwadratu o wymiarach 4 x 4 m, usytuowanym na osi północny zachód-południowy wschód. Jego ściany o grubości około 0,5 m tworzyły duże kamienie polne, ułożone w dwóch rzędach i łączone brunatną gliną.